

CAPITOLUL 1.

Activitatea economică. Nevoile și resursele

1.1. Microeconomia și Macroeconomia - subdiviziuni ale economiei ca știință economică

Microeconomia și Macroeconomia sunt două componente inseparabile ale economiei ca știință. Știința economică analizează și studiază în general, comportamentul oamenilor în calitate lor de consumatori, cât și comportamentul agenților economici în calitate de producători, manageri, furnizori sau de agenți economici.

Știința economică – este știința care studiază modul în care societatea administrează resursele deja existente în cadrul economiei naționale, pentru satisfacerea nevoilor sau dorințelor nelimitate ca număr și care sunt într-o continuă diversificare.

Știința economică constă dintr-un ansamblu coerent de noțiuni, idei, teorii și doctrine, prin care sunt evidențiate actele, faptele și comportamentele economice, precum și o serie de tehnici, metode, procese de măsurare, evaluare a activității economice.

Știința economică este știința comportamentului uman care se raportează la gospodărirea în condiții optime a resurselor, respectiv satisfacerea cu resurse limitate și cu folosirea alternativă a trebuințelor nelimitate și în diversificare continuă; urmărind realizarea unui raport eficient între resurse și trebuințe fiind într-o căutare permanentă de mijloace sau alternative pentru satisfacerea societății.¹

¹ Prahoveanu, Eugen (1999), *Fundamente de teorie economică* (Essential economics), Editura Sylvi, București, p. 16.

Economia e structurată și abordată ca și Microeconomie, Mezoeconomie, Macroeconomie și Mondoeconomie.

Termenul cel mai frecvent utilizat de către economiști în literatura de specialitate, este cel de **economie**; acest termen este de origine greacă, fiind format din două cuvinte: **OIKOS** – care reprezintă casă, gospodărie și **NOMOS** – care reprezintă noțiunea de regulă, principiu sau lege.

Trăsătura esențială a microeconomiei constă în faptul că studiază în special comportamentul uman (al consumatorilor și al agenților economici existenți în cadrul economiei naționale) prin prisma sau prin intermediul prețurilor, acest lucru fiind cunoscută în literatura economică ca și teoria prețurilor.

Spre deosebire de macroeconomia care studiază comportamentul colectiv al agenților economici sau procesele, respectiv principalele fenomene care au loc la nivel național. Cu alte cuvinte obiectul de studiu al macroeconomiei îl constituie economia națională sau economia unei țări, așa cum este cunoscut în limbajul comun.

Analizând economia ca știință, se disting și se utilizează în literatura de specialitate următoarele categorii:²

- Economie pozitivă și Economie normativă;
- Economie reală și Economie nominală;
- Economie oficială și Economie subterană;
- Microeconomie și Macroeconomie.
- Economia pozitivă – evidențiază ceea ce este în economie și ceea ce se poate întâmpla, dacă va avea loc un anumit eveniment (endogen sau exogen), dacă se vor produce anumite acte și fapte economice, naturale, tehnico - științifice, politice, sociale.
- Economia normativă – ne arată cum ar fi bine să se desfășoare activitățile economice și ce ar trebui făcut pentru ca procesele economico – sociale să se încadreze în normalitate.
- Economia reală – reprezintă ansamblul activităților economice referitoare la ramurile economiei naționale (industrie, agricultură, silvicultură, comerț, sănătate, învățământ, cultură), structura tehnologică, structura proprietății.

² Bulborea, Ion (2010), *Microeconomie și Macroeconomie*, Partea I, Editura Pro Universitaria, București, p. 18 -20.

- Economia nominală (simbolică) sau *monetar – financiară* reprezintă ansamblul operațiunilor economice desfășurate pe piața monetară, în special pe piața financiară (capitalului) și pe piața valutară.
- Economia oficială – se referă la acele activități sau operațiuni economice, înregistrate statistic de instituțiile existente în viața economică, de exemplu Institutul Național de Statistică (INSR).
- Economia subterană – e acea economie clandestină, paralelă, alternativă, ocultă, informală, neagra, duală, ilicită; care există și își desfășoară activitatea în paralel cu cea legală, normală. Activitățile și practicile existente în economia subterană sau cea neagră sunt: munca la negru, fraudă fiscală, traficul cu substanțe ilegale, arme, traficul de carne vie etc.
- Microeconomia – e acea parte a analizei economice care studiază actele, faptele, procesele și comportamentul agenților economici individuali participanți la fluxurile economice (gospodării, firme, bănci, administrații publice și private).
- Macroeconomia – e acea parte a analizei economice care studiază actele, faptele și comportamentul agenților economici colectivi, respectiv mărimi și variabile agregate, la nivel de ramură sau la nivel național.

În orice domeniu de activitate, cunoașterea științifică se realizează cu ajutorul **metodei de cercetare**.

Prin metodă se poate înțelege acel demers rațional prin care se cunoaște un fenomen sau un proces și care urmărește descoperirea adevărului.

Alte metode care reprezintă o cale de cercetare economică și totodată o modalitate de expunere a rezultatelor cercetării o reprezintă **deducția și inducția**.

Inducția este modul de a raționa succedând mai multe etape de la individual la colectiv, de la acțiuni la sintetizări teoretice. Este exercițiul mental de identificare a bazei sau a anumitor doctrine începând cu analizarea atentă a fenomenelor, faptelor și actelor economice.

Deducția realizează operațiunea intelectuală de înțelegere a unor manifestări sau fenomene, plecând de la dogma sau însemnătatea acestora.

Are la bază modalitatea de cercetare a economiei trecând de la universal la privat.

Fenomenul economic – reprezintă forma exterioară a activității economice, respectiv acele elemente și/sau o serie de acte întreprinse în viața economică care apar și se manifestă într-o perioadă de timp; putând fi cunoscute și analizate de către oameni în mod direct pe baza unor experiențe.

Procesul economic – exprimă acele transformări care au loc în sfera activității economice, fiind încadrate în timp și spațiu.

Domeniul activității economice contemporane este format din: *microeconomie, macroeconomie, mezoeconomie și macroeconomie.*

Microeconomia este acea ramură a științei economice care studiază unitățile economice individuale, structurile și comportamentele lor (gospodării individuale, firme, bănci, administrații), precum și interrelațiile dintre aceste unități elementare.

Domeniile principale analizate de microeconomie sunt următoarele:

- deciziile și comportamentul întreprinzătorilor (ale agenților economici), care susțin în primul rând oferta de bunuri și servicii pe piață;
- comportamentul și alegerile consumatorilor raționali;
- funcționarea diferitelor tipuri de piețe la nivel local, național sau regional;
- relațiile existente și specifice care au loc între cumpărători și vânzători pe o anumită piață;
- importanța factorilor de producție și utilizarea acestora în vederea obținerii de bunuri și servicii economice;
- eșecul și funcționarea piețelor în cadrul economiei de piață.

Macroeconomia reprezintă subdiviziunea științei economice care studiază valorile totale dintr-o economie, cunoscute ca și mărimi agregate; precum și interdependențele dintre multitudinea parametrilor universali ai economiei și structura economică a țării, văzuta ca întreg, cu alte cuvinte macroeconomia **studiază procesele și fenomenele care au loc la nivel național sau la nivelul fiecărei economii.**

Domeniile principale analizate de macroeconomie sunt următoarele:

- indicele general al prețurilor;

- producția și oferta totală (agregată) a unei țări;
- indicatorii macroeconomici [PGB, PIB, VNB (PNB), PIN, PNN, VN, VP și VD];
- șomajul și gradul de ocupare al forței de muncă;
- inflația și creșterea prețurilor;
- deficitul bugetar;
- soldul balanței de plăți externe și datoria externă.

Mezoeconomia constă din procesele, faptele, actele și comportamentele care se referă la sectoarele de activitate economică (primar, secundar, terțiar, cuaternar), precum și la ramurile activității economice (siderurgie, chimie, transport, educație, sănătate).

Domeniile principale analizate de mezeconomie sunt principalele sectoare existente într-o economie națională:

- ✓ Sectorul primar (care vizează agricultura, silvicultura, piscicultura, horticultura și industria extractivă);
- ✓ Sectorul secundar (vizează industria prelucrătoare, sectorul construcțiilor, alimentar, farmaceutic și lucrările publice);
- ✓ **Sectorul economic terțiar** (este și cel mai vast sector care cuprinde: prestări servicii în învățământ, sectorul financiar–bancar, asigurări, turism, infrastructură, telecomunicații, sănătate, transporturi, comerț);
- ✓ **Sectorul cuaternar** (care s-a dezvoltat odată cu noile servicii: informatică, cercetare științifică și tehnologică).

În funcție de diviziunile activității economice se mai pot distinge și următoarele sectoare: domeniul specific (totalitatea firmelor proprii în care resursele sunt ale cetățenilor corporațiilor private, dar și sectorului partenerial); cadrul colectiv (totalitatea firmelor comune și ale autorităților generale); **sectorul mixt** (ansamblul de întreprinderi care se combină în forme de proprietate publică cât și privată).³

Mondoeconomia cuprinde procesele, faptele, actele și comportamentele subiecților economici și ale comunității internaționale private

³ Angelescu, Coralia (coord.) și alți autori, (2000), *Economie*, Ediția a V-a, Editura Economică, București, pp. 17-18.